

משרד הבריאות - האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים

תחום מקצועי: קלינאות תקשורת

פרק:	שם הנוהל: קלינאות תקשורת במערך הגריאטרי
תאריך אישור 01/12/2013	עודכן בתאריך: 22/05/2017
מהדורה 2	מס' נוהל: 9.0.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

עבור/י לדף פתיחה ראשי עבור/י ל"תוכן" נהלי רחב

[חזור ל"תוכן" נהלי קלינאות תקשורת](#)

1 רקע:

תחום קלינאות תקשורת במוסד, הנו חלק משירותי הבריאות האבחוניים והטיפוליים הניתנים בו. השירות עוסק באבחון ושיקום תפקודי השמיעה, השפה, הדיבור והבליעה ומהווה גם גורם מיעף בתחומים אלו. הפרעות בתפקודי הבליעה עלולות לפגוע באיכות חייו של המבוגר, במצבו הבריאותי והתזונתי, ובמצבים מסוימים עלולים אף לסכן את חייו. לקות השמיעה וקשיים בתחומי השפה והדיבור בקרב מבוגרים, עלולים לגרום לבידוד, לדיכאון, לפגיעה בדימוי העצמי ולפגיעה בתפקוד היומיומי.

2 מטרת הנוהל:

- 2.1 להבטיח טיפול נאות בתחום קלינאות תקשורת בבית החולים הגריאטרי.
- 2.2 להגדיר את עיקרי תפקיד קלינאי/ת תקשורת ומרחב תפקידו/ה תוך קביעת תחומי סמכות ואחריות.
- 2.3 ליידע את הנהלת בית החולים הגריאטרי ואת הצוות הרב-מקצועי בו בתחומי האחריות המקצועית והסמכויות של קלינאות תקשורת כחלק מהטיפול הכוללני.
- 2.4 ליצור בסיס מקצועי משותף ומחייב לתפקיד קלינאי תקשורת בבתי החולים הגריאטריים הסעודיים.

3 הגדרת מושגים:

- 3.1 "קלינאי/ת תקשורת" - מי שניתנה לו תעודת קלינאי/ת תקשורת ממשרד הבריאות וכהגדרתו [בחוק הגדרת העיסוק במקצועות הבריאות התשס"ח-2008](#) ותוספותיו.
- 3.2 מוסד / מוסד גריאטרי - "בי"ח גריאטרי" כהגדרתו. (בית חולים לאשפוז ממושך הכולל מחלקה אחת או יותר, של מטופלים סיעודיים או תשושי נפש, העומד בתנאי הרישוי הנדרשים ופועל במסגרת רישיון הניתן לו ע"י משרד הבריאות).
ביה"ח גריאטרי עשוי לכלול גם מחלקות לגריאטריה פעילה: סיעוד-מורכב, גריאטריה שיקומית, הנשמה ממושכת, תת-אקוטית.
- 3.3 "סביבה טיפולית" - אמצעים וכלים שהוקצו לאבחונים וטיפולים של קלינאי התקשורת ומאפשרים טיפולים בתחום המקצועי לרבות תחומי השמיעה השפה הדיבור והבליעה.
- 3.4 הזנה אנטרלית חודרנית TUBE ENTERAL FEEDING - הזנה באמצעות צינורית המוחדרת למערכת העיכול בדרכים שונות

4 סמכות ואחריות:

- 4.1 אחריות קלינאי/ת תקשורת לערוך אבחון של תפקודי הבליעה ולהיות שותף בכל החלטה על הזנה אנטרלית חודרנית מתמשכת, על גמילה מהזנה אנטרלית ו/או על שיקום תפקודי הבליעה.

משרד הבריאות - האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים

תחום מקצועי: קלינאות תקשורת

פרק:	שם הנוהל: קלינאות תקשורת במערך הגריאטרי
תאריך אישור 01/12/2013	עודכן בתאריך: 22/05/2017
מהדורה 2	מס' נוהל: 9.0.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

- 4.2 הנהלת המוסד אחראית להקצאת כח-אדם של קלינאי תקשורת, ע"פ התקנון הנדרש על-ידי משרד הבריאות, בהתאמה לרישוי המחלקות לסוגיהן בביה"ח.
- 4.3 הנהלת המוסד אחראית להימצאות ציוד, אמצעים ומרחב טיפול ופעילות המותאם לשירות קלינאות תקשורת.
- 4.4 הנהלת המוסד תאפשר לקלינאי/ת תקשורת להשתתף בימי עיון והשתלמויות שונות בתחום הגריאטריה, כמפורט בנוהל תפקודי [הנהלת ביה"ח 0.4.1](#) ובנוהל [הדרכה 0.4.2](#).

5 עיקרי תפקיד קלינאי תקשורת

קלינאי/ת התקשורת תפעל בתאום עם הצוות הרב מקצועי ועם הנהלת המוסד.

5.1 תחום הבליעה

- 5.1.1 זיהוי מטופלים הסובלים מקשיים באכילה ובליעה.
- 5.1.2 הערכת תפקודי הבליעה ומתן המלצות בהתאם לגבי הזנה פומית כולל מתן המלצות לגבי דרכי התערבות בהזנה דרך הפה (כגון: מרקמי מזון, אופן האכלה), או הזנה אנטראלית חודרנית והדרכת הצוות ליישום המלצות ומעקב בתחום הבליעה.

5.2 תחום השמיעה

- 5.2.1 זיהוי מטופלים הזקוקים לאבחון ולשיקום השמיעה באמצעות מכשירים או עזרים אחרים.
- 5.2.2 הדרכת המטופל ומשפחתו וכן צוות המחלקה לגבי השימוש במכשירי שמיעה, תפעולם ותחזוקתם השוטפת.
- 5.2.3 מתן מידע למטופל ובני משפחתו לגבי הזכויות בסל הבריאות, והפנייה לגורמים המתאימים.

5.3 תחום התקשורת השפה והדיבור

- 5.3.1 זיהוי מטופלים הסובלים מקשיי תקשורת שפה ודיבור.
- 5.3.2 מתן המלצות להתערבות טיפולית, שימוש בעזרים בתאום עם הצוות הרב מקצועי.

6 היקף התקינה

תקינת קלינאי תקשורת מותאמת לסוג המחלקה וגודלה:

היקף תקינה שעות / תקן	מספר מאושפזים	סוג המחלקה
4 שעות חודשיות	36 מיטות	סיעודיים ותשושי נפש
2.7 שעות חודשיות	24 מיטות	מחלקה סיעודית לצעירים
יעוץ קבוע - בהיקף של 0.2 משרה	36 מיטות	סיעוד מורכב
תקן של 0.2 משרה	12 - 24 מיטות	הנשמה ממושכת
תקן של 0.75 משרה	36 מיטות	גריאטריה שיקומית
על בסיס יעוץ	36 מיטות	גריאטריה תת אקוטית

משרד הבריאות - האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים

תחום מקצועי: קלינאות תקשורת

פרק:	שם הנוהל: קלינאות תקשורת במערך הגריאטרי
תאריך אישור 01/12/2013	עודכן בתאריך: 22/05/2017
מהדורה 2	מס' נוהל: 9.0.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

7 סדרי עדיפות לפעילות קלינאית/ת תקשורת

פעילות קלינאית תקשורת (במגבלות היקף התקינה), תיערך על פי סדר העדיפות כלהלן:

7.1 תחום הבליעה

- 7.1.1 בדיקת כל מטופל המגיע עם **הזנה אנטראלית חודרנית** לכל מחלקה, או מטופל הזקוק להזנה אנטראלית חודרנית על פי החלטה בישיבת צוות רב-מקצועי.
- הבדיקה של קלינאית התקשורת והפעילות הנערכת על ידו יבוצעו לא יאוחר מ 4 שבועות ממועד קבלת המטופל או החלטת הצוות הרב-מקצועי, כמפורט בנהל - [0.5.9 הזנה אנטראלית חודרנית](#), סעיף 4.4.
- 7.1.2 במהלך החודש הראשון של שהות כל מטופל, תערוך קלינאית התקשורת אמדן כדי לקבוע צורך בבדיקה ובאבחון. תינתן עדיפות להכנת אמדן על פי בקשת רופא.

7.2 תחום שמיעה ותקשורת

בדיקת מטופלים, לרבות כאלו שבישיבת צוות רב מקצועי עלה הצורך באבחון או ביעוץ בתחום השמיעה או בתחום התקשורת (דיבור).

- 7.3 **במחלקת גריאטריה שיקומית** תיערך לכל מטופל חדש הערכה של תפקודי בליעה על ידי קלינאית/ת תקשורת תוך 2 - 3 ימים מקבלתו והערכה של תפקודי שפה ודיבור תוך 7 - 10 ימים מקבלתו.

8 דווח, פיקוח ובקרה

- 8.1 קלינאית/ת תקשורת יתעד את ממצאי האבחונים וההערכות בקבלה באמצעות טפסים אחידים ויטייק אותם בתיק המטופל.
- 8.2 פיקוח בתחום קלינאות תקשורת ייערך ע"י מרכז התחום באגף גריאטריה במשרד הבריאות כמפורט ב [נוהל 0.6.1 - פיקוח ובקרה](#).
- 8.3 קלינאית/ת התקשורת ינהל רישום הערכות, מעקבים והדרכות כמפורט בנספחים א' ו-ב'.
- 8.4 קלינאית/ת התקשורת ינהל רישום שנתי של כל המטופלים עם הזנה אנטראלית במוסד, כמפורט בנספח ג'.

משרד הבריאות - האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים

תחום מקצועי: קלינאות תקשורת

פרק:	שם הנוהל: קלינאות תקשורת במערך הגריאטרי
תאריך אישור 01/12/2013	עודכן בתאריך: 22/05/2017
מהדורה 2	מס' נוהל: 9.0.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

נספח א'

טבלת סיכום הערכות ומעקבים שנתי למחלקה

נא למלא את הטבלה המצורפת בפרטי ההערכה והמעקבים שבוצעו ע"י קלינאי/ת התקשורת

החל מחודש _____ עד חודש _____ עבור מחלקה _____:

שם	ת.ז.	ת.	ת.	נושא הערכה - בליעה/שמיעה/תקשורת	סיבת ההערכה - קבלה חדשה/שינוי במצב רפואי/שחרור/מעקב שנתי וכו'	סיכום המלצות הערכה	תאריכי מעקבים	תאריך וסיכום מעקב אחרון

נספח ב'

טבלת הדרכות שנתיית במוסד:

קהל יעד (הדרכות פרטניות כלליות): רפואה, סיעוד, מקצועות הבריאות, מטפלים, מטופלים, משפחות

מטופלים וכו'.

עמוד 5
מתוך 6
מספר נספחים 3

משרד הבריאות - האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים

תחום מקצועי: קלינאות תקשורת

פרק:	שם הנוהל: קלינאות תקשורת במערך הגריאטרי
תאריך אישור 01/12/2013	עודכן בתאריך: 22/05/2017
מהדורה 2	מס' נוהל: 9.0.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

שם/נושא ההדרכה	תאריך ההדרכה	קהל יעד	מספר משתתפים בפועל

נספח ג'

טבלת סיכום נתונים להזנה אנטרלית במוסד :

כל המטופלים עם הזנה אנטרלית במוסד (במידה ונעשו גמילות בשנה האחרונה טרם הבקרה, יש לכלול אותם בטבלה):

עמוד 6
מתוך 6
מספר נספחים 3

משרד הבריאות - האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים

תחום מקצועי: קלינאות תקשורת

פרק:	שם הנוהל: קלינאות תקשורת במערך הגריאטרי
תאריך אישור 01/12/2013	עודכן בתאריך: 22/05/2017
מהדורה 2	מס' נוהל: 9.0.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

ש ם	ת. ז.	ת. קבלה למוסד	ת. התחלת הזנה אנטרלית	תאריך בדיקה ראשונית של קלינאי/ת התקשורת	תאריכי מעקבים	תאריך וסיכום מעקב אחרון